

Sygn. akt: I C 480/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Krystian Szelaąg
Protokolant:	p.o. sekretarza sądowego Paulina Dzierlatka

po rozpoznaniu w dniu 23 czerwca 2023 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z **powództwa (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.**

przeciwko J. D., E. D.

o zapłatę lub zapłatę

I. umarza postępowanie odnośnie roszczeń z punktu 1 i 2 pozwu, do kwoty 83.334,97 złotych;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od powoda (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz pozwanych J. D. i E. D. kwotę 5.434,00 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. nakazuje zwrócić powodowi kwotę 2.053 złotych tytułem części opłaty od pozwu.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 14 kwietnia 2022 r. powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł przeciwko pozwanym J. D. i E. D. o:

1. zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 114.164,55 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,

ewentualnie na wypadek nieuwzględnienia roszczenia z pkt 1 powyżej, wnieśli o:

2. zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 97.331,42 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W każdym przypadku, wnieśli o:

3. zasądzenie od strony pozwanej solidarnie na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, wg norm przepisanych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty,

4. zawieszenie niniejszego postępowania do czasu zakończenia postępowania apelacyjnego przed Sądem Apelacyjnym w Białymstoku (sygn. akt I ACa 1205/21 zainicjowanego wskutek wniesienia apelacji przez powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 23 września 2021 r. (sygn. akt I C 933/20), z uwagi na fakt, że od wyniku rozstrzygnięcia, które zapadnie w tak wskazanej sprawie zależy rozstrzygnięcie niniejszej sprawy.

W uzasadnieniu powód wskazał, że ze stroną pozwaną łączyła go umowa kredytu udzielonego przez bank we frankach szwajcarskich. Umowa kredytu stała się nieważna po wielu latach jej wykonywania, wobec czego jej strony winny rozliczyć się ze sobą. Przedmiotem niniejszej sprawy jest żądanie, aby strona pozwana zwróciła powodowi kwotę części kapitału wypłaconego stronie pozwanej w wyniku zawarcia umowy kredytu a także kwotę stanowiącą wartość nienależnego świadczenia jakie zostało spełnione na jego rzecz, a to na podstawie art. 410 § 1 i 2 k.c. w z. z art. 405 k.c. Powód podniósł, że jego świadczenie polegało nie tylko na udostępnieniu pozwanym sumy pieniężnej ale również na pozostawieniu po stronie pozwanej siły ekonomicznej z niej wynikającej przez czas określony w umowie kredytu, z tym zastrzeżeniem, że pozwani faktycznie ratalnie oddawali bankowi ową sumę, płacąc jednocześnie wynagrodzenie z tytułu korzystania z niej.

Powód podał, że domaga się zwrotu wypłaconego kapitału w kwocie równej 83.334,97 zł. Natomiast kwota 30.829,58 zł stanowi wzbogacenie po stronie pozwanej. Powód wskazał, że ewentualnie, wartość wzbogacenia istniejąca po stronie pozwanej wyraża się w kwocie kredytu zrewaloryzowanej w oparciu o zmianę siły nabywczej pieniądza a więc w kwocie 13.996,45 zł. Powód podniósł, iż kwota odpowiadająca nominalnej wartości kredytu nie wyczerpuje istniejącego po stronie pozwanej wzbogacenia, które odpowiada korzyściom, jakie osiągnął on kosztem powoda (pozew k. 4-33).

Na rozprawie w dniu 10 lutego 2023 r. pełnomocnik powoda wskazał, że postępowanie w Sądzie Apelacyjnym zostało zakończone – apelacja została oddalona. Wyrok zapadł 27 października 2022 r. Sąd Apelacyjny uwzględnił zarzut zatrzymania. Oświadczył, że strona powodowa nie będzie składać skargi kasacyjnej (protokół rozprawy z dn. 10.02.2023 r.).

Pismem z dnia 9 lutego 2023 r., które wpłynęło do sądu w dniu 13 lutego 2023 r. powód cofnął powództwo (zarówno główne jak i ewentualne), w części co do kwoty wypłaconego kapitału w wysokość 83.334,97 zł. W pozostałej części podtrzymał powództwo w dotychczasowym zakresie (cofnięcie pozwu w części wskutek spełnienia świadczenia przez pozwanych k. 230-234).

W odpowiedzi na pozew, pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa prawnego, wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwani wskazali, że powództwo jest niezasadne i winno zostać oddalone, oraz że stanowi nadużycie prawa w rozumieniu art. 5 k.c. w zakresie dochodzenia zwrotu kapitału kredytu. Pozwani przyznali, że otrzymali od powoda wskazaną przez niego kwotę kapitału, jednak w okresie od dnia 6 grudnia 2006 r. do dnia 19 kwietnia 2021 r. uregulowali na rzecz powoda kwotę rat kapitałowo-odsetkowych w wyższej wysokości niż otrzymali. Pozwani podnieśli, że powód niezasadnie dochodzi zasądzenia zwrotu kapitału kredytu, skoro pozwani uregulowali wobec powoda kwotę wyższą niż otrzymali. W ocenie strony pozwanej powód wbrew zasadom współżycia społecznego, do których należy zaliczyć zasadę lojalności i uczciwości pomiędzy kontrahentami, zbędnie dochodzi zasądzenia zwrotu kapitału kredytu. Powód wnosząc do sądu powództwo o zasądzenie od pozwanych zwrot kapitału kredytu, czyni to wbrew zasadzie uczciwości kupieckiej oraz wbrew zasadzie uczciwego obrotu. Działanie powoda wobec pozwanych stoi w sprzeczności z zasadą szacunku wobec drugiej strony kontraktu. Pozwani podkreślili, że brak jest szczególnej podstawy prawnej w oparciu o którą powód dochodzi zwrotu wartości korzystania przez pozwanych z kapitału banku.

Nadto próba wykreowania roszczeń w oparciu o które powód mógłby dochodzić od pozwanych zapłaty za korzystanie z kapitału banku oznaczałaby naruszenie przepisu art. 6 i 7 Dyrektywy Rady nr 93/13/EWG z dnia 05.04.1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (odpowieź na pozew k. 126-129).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 6 grudnia 2006 r. powodowie zawarli z Bankiem (...) S.A. w W. umowę kredytu hipotecznego w walucie wymiennej nr (...). Zgodnie z treścią tej umowy bank udzielił kredytobiorcom na ich wniosek kredytu w łącznej kwocie 35.980,73 CHF wypłacanego bezgotówkowo na rzecz zbywcy nieruchomości lokalowej w O. przy ul. (...). Kredyt został udzielony na okres od dnia zawarcia umowy do dnia 17.11.2031 roku i miał być:

- wypłacony niezwłocznie po złożeniu przez powodów dyspozycji wypłaty, ustanowieniu zabezpieczenia i udokumentowaniu spełnienia dodatkowych wymagań;
- spłacany w złotych polskich, w miesięcznych ratach.

(dowód: umowa k. 52-55v.)

Zgodnie z § 37 ust. 1 i 2 regulaminu kredytu hipotecznego i budowlanego, który miał zastosowanie w kwestiach nieuregulowanych w umowie, kredyt miał być wypłacony w złotych polskich, przy zastosowaniu kursu kupna obowiązującego w banku w dniu wypłaty, a spłata miała następować w złotych przy zastosowaniu kursu sprzedaży waluty obowiązującego w banku w dniu wypłaty.

W § 38 ust. 1 i 2 wskazano, że odsetki, prowizje i opłaty naliczane są w walucie kredytu i podlegają spłacie w złotych, przy zastosowaniu kursu sprzedaży walut obowiązującego w banku w chwili spłaty, a w przypadku kredytu w walucie wymiennej, w celu ustalenia całkowitego kosztu i łącznej kwoty kosztów kredytu, stosuje się kurs sprzedaży waluty kredytu, obowiązujący w banku w chwili ustalenia kosztu; w przypadku konieczności w walucie wysokości kosztu podanego w złotych, stosuje się kurs kupna waluty kredytu, obowiązujący w banku w chwili ustalenia kosztu.

W § 40 wskazano, że może wystąpić różnica pomiędzy udzieloną a przewidzianą do wypłaty kwotą kredytu wyrażoną w złotych, wynikającą z różnicy kursów walut. Ryzyko wystąpienia różnic kursowych miał ponosić kredytobiorca. Kredytobiorca był też zobowiązany do pokrycia ewentualnej różnicy pomiędzy kwotą kredytu przeliczoną na złote po kursie kupna obowiązującym w dniu złożenia wniosku o kredyt a kwotą kredytu przeliczoną na złote po kursie kupna z dnia wypłaty kredytu, niezbędne do zamknięcia inwestycji. Z kolei nadwyżka z tytułu różnic kursowych miała zostać wypłacona kredytobiorcy.

(dowód: regulamin k. 29-44 akt I C 933/20)

Środki z kredytu zostały wypłacone 18 grudnia 2006 roku w łącznej kwocie 83.334,97 zł, w następujących transzach:

- w kwocie 16.013,97 PLN, co po kursie 2, (...) stanowiło równowartość 6.914,20 CHF,
- w kwocie 67.321,00 PLN, co po kursie 2, (...) stanowiło równowartość 29.066,53 CHF.

(dowód: zaświadczenie k. 59)

Pozwani w okresie od dnia 15 stycznia 2007 r. do dnia 15 lutego 2021 r. wpłacili na rzecz powoda kwotę 71.480,65 zł (20.400,00 CHF) tytułem spłaty rat kapitałowych oraz kwotę 16.299,04 zł (5.564,66 CHF) tytułem spłaty rat odsetkowych. Łącznie pozwani uiszcili ww. okresie na rzecz powoda kwotę 87.779,69 zł.

(dowód: zał. 1 i zał. 2 k. 62-65)

Wyrokiem T.. Sądu z dnia 23 września 2021 roku, sygn. akt I C 933/20 ustalono, że nieważna jest umowa nr (...) kredytu hipotecznego w walucie wymiennej zawarta 6 grudnia 2006 r. pomiędzy powodami: J. D. i E. D. a Bankiem

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. - poprzednikiem prawnym pozwanego (...) BANK (...) S.A. w W.. Zasadzono od pozwanego (...) BANK (...) S.A. w W. solidarnie na rzecz powodów: J. D. i E. D. kwotę 88.843,15 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwot: 82.370,86 zł – za okres od 13 lutego 2021 r. do dnia zapłaty, 6.472,29 zł – za okres od 13 maja 2021 r. do dnia zapłaty. Nadto, zasądzono od pozwanego (...) BANK (...) S.A. w W. solidarnie na rzecz powodów: J. D. i E. D. kwotę 6.417 (sześć tysięcy czterysta siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia uprawomocnienia się tego orzeczenia o kosztach do dnia zapłaty.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, wyrokiem z dnia 27 października 2022 r., I ACa 1205/21, zmienił zaskarżony wyrok w punkcie II w ten sposób, że zasądził od pozwanego (...) Bank (...) S.A. w W. solidarnie na rzecz powodów J. D. i E. D. kwotę 88.843,15 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 23 września 2021 r. do dnia 18 sierpnia 2022 r. za jednoczesnym zaofirowaniem przez powodów zwrotu pozwanemu kwoty 83.334,97 zł. Oddalił powództwo o zapłatę w pozostałej części oraz oddalił apelację w pozostałym zakresie. Nadto zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 4.050 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej.

(dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Olsztynie z dn. 23.09.2020r., I C 933/20 k. 68, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dn. 27.10.2022r., I ACa 1205/21 k. 386 akt I C 933/20)

Pismem z dnia 14 listopada 2022 r. pozwani złożyli powodowi oświadczenie o potrąceniu wierzytelności w wysokości 113.113,89 zł z wierzytelnością banku w wysokości 83.334,97 zł. Wskazali, że na ich wierzytelność składają się kwoty:

- 88.843,15 zł tytułem należności głównej,
- 7.143,13 zł tytułem zasądzonych odsetek za opóźnienie,
- 6.417 zł tytułem zasądzonych przez Sąd I instancji kosztów procesu,
- 6.660,61 zł tytułem uregulowanych przez nich rat kapitałowo-odsetkowych w okresie od dnia 18.05.2021 r. do dnia 19.04.2022 r., które nie zostały objęte orzeczeniami sądowymi.

Jednocześnie wezwali powoda do zapłaty kwoty 29.778,92 zł.

(dowód: oświadczenie o potrąceniu wierzytelności wraz z wezwaniem do zapłaty k. 235-236)

Sąd zważył, co następuje:

Fakty ustalono na podstawie spójnego, wiarygodnego materiału dowodowego: dokumentów złożonych przez obie strony (wzajemnie niekwestionowanych).

Zgodnie z przepisem art. 203 § 1 i 4 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego, aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia – aż do wydania wyroku. Sąd może uznać za niedopuszczalne cofnięcie pozwu, zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia tylko wtedy, gdy okoliczności sprawy wskazują, że wymienione czynności są sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierzają do obejścia prawa.

Pismem procesowym z dnia 9 lutego 2023 r. wobec dokonania przez stronę pozwaną potrącenia, powód cofnął pozew w części dotyczącej żądania tytułem zwrotu świadczenia w postaci kapitału kredytu wypłaconego stronie pozwanej jako świadczenia nienależnego, tj. co do kwoty 83.334,97 zł.

Cofnięcie pozwu w tym zakresie nie jest sprzeczne z prawem, zasadami współżycia społecznego i nie zmierza do obejścia prawa. Stąd też koniecznym było w tej części umorzyć postępowanie w sprawie – umorzyć postępowanie odnośnie co do roszczenia z punktu 1 i 2 pozwu, do kwoty 83.334,97 zł (pkt I sentencji wyroku).

Wraz z cofnięciem pozwu co do w/w kwoty powód zgłosił ostateczne roszczenie, w którym zażądał zapłaty na jego rzecz kwoty 30.829,58 zł tytułem wynagrodzenia za korzystanie z kapitału.

W takim przypadku powództwo w zakresie roszczenia głównego – roszczenia o zapłatę po jego modyfikacji i cofnięciu w/w zakresie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Wobec umorzenia powództwa odnieść się należy do żądania pozwu dotyczącego zwrotu przez pozwaną kwoty 30.829,58 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia strony pozwanej kosztem banku, odpowiadającego wartości świadczenia banku polegającego na udostępnieniu stronie pozwanej kapitału wypłaconego w ramach nieważnej umowy kredytu.

Dokonując analizy zasadności tego roszczenia, należy w pierwszym rzędzie z całą mocą podkreślić, że ratio legis przepisu art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13/EWG jest zniechęcający skutek wywierany na przedsiębiorców, którzy winni być zniechęceni do stosowania niedozwolonych klauzul umownych, zaś wyeliminowanie rzeczzonego skutku powodowałoby, że nadal byłiby oni zachęceni do stosowania rzeczonych warunków, wiedząc, że nawet gdyby miały one być unieważnione, to interes przedsiębiorców zostanie zagwarantowany (zob.: wyrok (...) z dn. 14.06.2012 r., C-618/10, wyrok (...) z dn. 30.04.2014 r., C-26/13). Tymczasem w ocenie Sądu zasądzenie na rzecz banku wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z kapitału penalizowałoby w istocie nie bank, lecz kredytobiorcę, zachęcając przedsiębiorcę do wprowadzania abuzywnych postanowień w kolejnych, proponowanych przez siebie konsumentom umowach. Nadto, w polskim systemie prawnym brak jakiegokolwiek przepisu mogącego stanowić podstawę prawną przedmiotowego roszczenia, w szczególności nie jest nim art. 405 k.c. w związku z art. 410 k.c. Z powołanych przepisów wynika bowiem obowiązek zwrotu nienależnego świadczenia, a świadczeniem banku w okolicznościach rozpoznawanej sprawy była wyłącznie wypłata kredytu. A zatem umożliwienie kredytobiorcy bezumownego korzystania z kapitału banku nie jest świadczeniem banku, lecz jest stanem faktycznym, który wynika z nienależnego świadczenia. Okoliczność, że na skutek korzystania z kapitału w okresie kredytowania przez kredytobiorcę, a nie przez bank, przez co bank nie mógł uzyskać potencjalnego zysku, jest irrelevantna przy ocenie zasadności zgłoszonego roszczenia, ponieważ reżim odpowiedzialności z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, nie przewiduje obowiązku zapłaty *lucrum cessans* - w przeciwieństwie do reżimu odpowiedzialności odszkodowawczej (art. 361 § 2 k.c.). Jedynym zaś przewidzianym przez prawo cywilne świadczeniem związanym z korzystaniem z cudzego kapitału są odsetki, które mogą mieć postać odsetek umownych albo ustawowych (art. 359 k.c., art. 481 k.c.). Z uwagi jednak na uznanie spornej umowy kredytu za nieważną, odsetki umowne nie przysługują powodowi, skoro brak podstawy umownej do ich zapłaty. W kontekście powyższego zauważyć należy, że uwzględnienie stanowiska powoda doprowadziłoby w istocie do reaktywacji nieważnej umowy stron w zakresie oprocentowania (zob. wyrok SA w Białymstoku z dn. 20.02.2020 r., I ACa 635/19). Należy zaakcentować także, że w przypadku uznania zasadności przedmiotowego roszczenia trzeba by uznać, iż analogiczna wierzytelność przysługiwałaby pozwanej, skoro podczas wykonywania spornej umowy kredytu również bank korzystał ze środków pieniężnych, które strona pozwana wpłacała tytułem rat i innych należności wynikających z przedmiotowej umowy. Przyjęcie zasadności roszczenia powoda o wynagrodzenie, którego wysokość jest w niniejszej sprawie równa sumie 30.829,58 zł, byłoby sprzeczne z ratio legis art. 6 ust. 1 i art. 7 dyrektywy nr 93/13/EWG, która ma na celu ochronę konsumentów. Wyeliminowanie ze spornej umowy mechanizmu denominacji nie stanowi *in concreto* następstwa niezgodnego z prawem lub nieuczciwego zachowania banku, ale jest rezultatem niezgodnego z prawem jego działania. Wobec tego, strona pozwana nie powinna ponosić dalej idących następstw tego stanu rzeczy niż te, które ustawodawca przewidział w art. 385 § 1 i 2 k.c. (por. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25.06.2022 r. do sprawy o sygn. akt I ACa 545/21).

W ocenie Sądu powód w ramach żądania pozwu dotyczącego zwrotu przez pozwaną kwoty 30.829,58 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia strony pozwanej kosztem banku, odpowiadającego wartości świadczenia banku polegającego na udostępnieniu stronie pozwanej kapitału wypłaconego w ramach nieważnej umowy kredytu, w istocie domaga się zapłaty odsetek od kapitału wypłaconego wraz z uruchomieniem kredytu. Zdaniem powoda, wzbogacenie strony pozwanej polegać miało w rzeczywistości na uniknięciu straty w jej majątku.

W świetle treści przepisu art. 359 § 1 k.c. należy dojść do przekonania, iż jedynym dopuszczalnym żądaniem mogłyby być odsetki za opóźnienie liczone od daty braku zwrotu świadczenia nienależnego w terminie wyznaczonym przez powoda.

Ponadto w ocenie Sądu powód nie wykazał skutecznie wzbogacenia o powyższą kwotę po stronie pozwanej i nie wywiązał się z ciążącego na nim obowiązku udowodnienia zasadności zgłoszonego roszczenia (art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c.). Obowiązkiem strony powodowej było wskazanie dowodów dla stwierdzenia faktu uzyskania faktycznej korzyści jego kosztem. Szczególnie istotnym jest fakt, iż w świetle orzeczenia Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 23 września 2021 r., sygn. akt I C 933/20 ustalającego nieważność umowy, pomiędzy stronami nie doszło do zawarcia umowy ani do przekazania środków tytułem uruchomienia kredytu. Powód nie może się więc domagać zwrotu równowartości uzyskanej z tego tytułu korzyści.

Wskazać należy także, iż działaniom powoda można przypisać charakter zastępczego rozwiązania dla wadliwej umowy kredytu, ponieważ takie czynności pozostają sprzeczne z wiążącą sądy powszechne wykładnią art. 6 Dyrektywy 93/13 TS UE w wyroku z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie (...) przeciwko J. C. (sygn. C 618/10) oraz w wyroku z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawach połączonych, sygn. C-154/15, C-307/15 i C-308/15.

W świetle tych orzeczeń z art. 6 ust. 1 wynika, że sądy krajowe są zobowiązane wyłącznie do zaniechania stosowania nieuczciwego warunku umownego, aby nie wywierał on obligatoryjnych skutków wobec konsumenta, przy czym nie są one uprawnione do zmiany jego treści. Wykluczonym jest, aby powód w osobnym procesie żądał zastąpienia nieważnej umowy innym stosunkiem prawnym i uzyskiwał z niego korzyść.

Takie działania banków, zwłaszcza w stosunku do konsumentów, należy uznać za całkowicie nieuzasadnione prawnie i zmierzające do nieakceptowalnego nadużycia. Ideą unieważnienia wadliwej umowy kredytu we frankach jest z jednej strony naprawienie powstałej szkody u kredytobiorcy, z drugiej zaś odstraszenie banku od takich działań na przyszłość kosztem pobranego wynagrodzenia. Tymczasem formułowane przez banki pozwy zmierzają do uzyskania tego, co zostało wcześniej utracone właśnie ze względu na nieuczciwość samego banku przy zawarciu umowy z kredytobiorcą.

Kredytobiorcy w tego rodzaju sprawach korzystają z daleko idącej ochrony prawa unijnego, w tym poszczególnych przepisów wynikających z Dyrektywy Rady EWG 93/13 (zwłaszcza art. 7 ust. 1). Na straży prawa wielokrotnie pozostawał także Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (m.in. w wyroku (...) z dnia 21 grudnia 2016 r., G. N., sprawy połączone C#154/15, C#307/15 i C#308/15, EU:C:2016:980, pkt 57; wyrok (...) z dnia 14 czerwca 2012 r., B. E. de C., C#618/10, EU:C:2012:349, pkt 65).

Koncepcja, że w przypadku stwierdzenia nieważności umowy kredytu bankowi przysługuje roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z kapitału mające rekompensować mu lub choćby umniejszać stratę wynikającą z nieważności umowy, w ocenie Sądu niweczy efekt zniechęcający dyrektywy 93/13.

Nie jest kwestią przypadku, że koncepcja ta pojawiła się niedługo po ogłoszeniu przez (...) korzystnego dla konsumentów wyroku w sprawie C-260/18 (D.), przesądzającego o niedopuszczalności konwalidacji wbrew woli konsumenta umowy kredytu zawierającej nieuczciwe postanowienia. Przyjęcie tej kontrowersyjnej na gruncie polskiego prawa cywilnego koncepcji pozwoliłoby uniknąć bankom negatywnych konsekwencji nieuczciwego traktowania konsumentów, a przynajmniej istotnie te konsekwencje osłabić, niweczając efekt zniechęcający dyrektywy 93/13, i w znaczącym stopniu pozbawić polskich konsumentów ochrony wynikającej z dyrektywy.

Co więcej ochronę konsumentów przed tego rodzaju roszczeniami ze strony przedsiębiorców przewidują również przepisy krajowe.

Zgodnie z art. 224 § 1 k.c. samoistny posiadacz w dobrej wierze nie jest obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i nie jest odpowiedzialny ani za jej zużycie, ani za jej pogorszenie lub utratę. Nabywa własność pożytków naturalnych, które zostały od rzeczy odłączone w czasie jego posiadania, oraz zachowuje pobrane pożytki cywilne, jeżeli stały się w tym czasie wymagalne. Zgodnie zaś z § 2 tego przepisu: „Jednakże od chwili, w której samoistny

posiadacz w dobrej wierze dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy, jest on obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i jest odpowiedzialny za jej zużycie, pogorszenie lub utratę, chyba że pogorszenie lub utrata nastąpiła bez jego winy. Obowiązany jest zwrócić pobrane od powyższej chwili pożytki, których nie zużył, jak również uiścić wartość tych, które zużył”.

W ocenie Sądu w przedmiotowym przypadku powodowi nie przysługuje również roszczenie z tytułu bezumownego korzystania z kapitału za okres sprzed wystąpienia z żądaniem. Wskazany powyżej przepis kodeksu cywilnego stanowi, że wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy należy się wyłącznie, jeśli posiadacz jest w złej wierze. Strona pozwana korzystała z pieniędzy banku w przekonaniu, że ma do tego prawo na podstawie zawartej umowy. Tymczasem zazwyczaj w procesach z powództwa konsumentów, (w tym również w realiach sprawy I C 933/20 Sądu Okręgowego w Olsztynie) bank twierdzi, że umowa jest ważna, a konsumenci powinni ją wykonywać. Trudno zatem uznać pozwanych za posiadaczy kapitału w złej wierze, skoro sam bank na gruncie sprawy I C 933/20 stał na stanowisku, że konsument posiadał je zgodnie z prawem. W ocenie Sądu strona pozwana była przeto posiadaczem w dobrej wierze. Wynagrodzenie za korzystanie z rzecz w dobrej wierze przysługuje właścicielowi dopiero od dnia wytoczenia powództwa o zwrot (art. 224 § 1 k.c.). Zgodnie z aktualnymi poglądami doktryny i orzecznictwa pieniądź jest rzeczą szczególnego rodzaju i mają do niego zastosowanie właśnie te przepisy.

Reasumując w ocenie Sądu, konsumentom, w tym pozwanej, jak na gruncie przedmiotowej sprawy należy przyznać daleko idącą ochronę, o czym wspomina unijna Dyrektywa 93/13. Skoro bowiem przedsiębiorca proponuje umowę, która jest nieważna przy okazji nie informując o rzeczywistym ryzyku kursowym to musi ponieść konsekwencje takiego zachowania, choćby i po to, aby on i jemu podobni nie czynili tak w przyszłości z drugiej zaś strony z pewnością nie może takich konsekwencji natomiast ponosić konsument.

Na decyzję Sądu w tej sprawie przemożny wpływ miało niewątpliwie stanowisko Rzecznika Generalnego przy Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej przedstawione w sprawie C-520/21, z którego wprost wynika, że zapisy unijnej dyrektywy konsumenckiej, a konkretnie art. 6 ust. 1 i 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 stoją na przeszkodzie przyznaniu bankom możliwości występowania przeciwko konsumentom z roszczeniami o wynagrodzenie za korzystanie z kapitału. Opinię tę zresztą przed wydaniem niniejszego wyroku podzielił w całej rozciągłości Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w orzeczeniu z dnia 15.06.2023 r., sygn. akt C 520/21.

Mając powyższe na uwadze, Sąd oddalił powództwo w zakresie zapłaty kwoty 83.334,97 zł tytułem zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia strony pozwanej kosztem Banku, odpowiadającego wartości świadczenia niepieniężnego Banku, polegającego na umożliwieniu stronie pozwanej korzystania z kapitału Banku, jak w punkcie II wyroku.

O kosztach procesu (pkt III) orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd może włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczącej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu. Na koszty procesu pozwanych w łącznej kwocie 5.434 zł składają się: skarbowa od pełnomocnictwa (34 zł) i wynagrodzenie pełnomocnika w stawce wynikającej z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (5.400 zł).

Nadto w punkcie IV wyroku nakazano zwrócić powodowi kwotę 2.053,00 zł tytułem części opłaty od pozwu, z uwagi na cofnięcie pozwu w zakresie roszczenia o zapłatę kwoty 83.334,97 zł. W realiach sprawy powód uiścił opłatę w łącznej kwocie 5.709 zł. Z kolei na gruncie sprawy roszczenie pozwu po modyfikacji wynosiło 30.830 zł. Należna zatem była opłata 1.541 zł. Różnica pomiędzy tymi opłatami wyniosła 4.168 złotych. Zatem zgodnie z art. 79 ust. 1 pkt 3) ppkt a) należało zwrócić powodowi połowę opłaty pomniejszoną o opłatę podstawową w łącznej kwocie 2.053 złotych.